

Uzasadnienie

Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym dotyczy zasad oraz systemu wynagradzania sędziów Trybunału, z perspektywy blisko dziesięciu lat funkcjonowania dotychczasowych przepisów i praktyki w tej mierze.

Zgodnie z art. 195 ust. 2 Konstytucji sędziom Trybunału Konstytucyjnego zapewnia się *warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków*. Ustawa w dotychczasowym art. 6 ust. 2 stanowi zaś, że wynagrodzenie zasadnicze sędziego Trybunału jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu wicemarszałka Sejmu. W pozostałym zakresie składników wynagrodzenia – tj. dodatku z tytułu wysługi lat – ustawa odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym. W odniesieniu do Prezesa i Wiceprezesa Trybunału ustawa o Trybunale Konstytucyjnym nie reguluje kwestii ich wynagradzania; regulację tę zawiera ustawa z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe.

W zakresie wynagradzania w Trybunale mamy zatem do czynienia nie z autonomicznym, właściwym tej instytucji, a zarazem – w tym sensie – adekwatnym wobec dyrektywy z art. 195 Konstytucji systemem, ale ze stosowaniem parametrów pośrednio (sędziowie) bądź wprost (Prezes, Wiceprezes) właściwych dla kierowniczych stanowisk państwowych. Długoletnia praktyka pokazuje, iż nie jest to rozwiązanie trafne i uzasadnione. Po pierwsze – związanie systemu wynagradzania sędziów (oraz kierownictwa) Trybunału z systemem tzw. „R” uzależnia kształtowanie ich wysokości od decyzji budżetowych mających siłą rzeczy, przez odniesienie do szerokiego, specyficznego kręgu funkcjonariuszy publicznych, charakter w dużej mierze polityczny. Po drugie – dotychczasowy system wynagradzania sędziów (oraz kierownictwa) Trybunału różni się zasadniczo od systemu, według którego – po zmianach ustawowych – kształtowane są wynagrodzenia sędziów naczelných

organów władzy sądowniczej – Sądu Najwyższego (od 2003r.) i Naczelnego Sądu Administracyjnego (od 2004r.). Sędziowie i kierownictwo SN oraz NSA wynagradzani są bowiem według specjalnie określonych zasad, przy wykorzystaniu kwot bazowych stosowanych w budżecie państwa w odniesieniu do kształtowania wynagrodzeń wszystkich sędziów. Nadto, zarówno prezesi SN, jak NSA nie są już objęci przepisami ustawy o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – w tym sensie zatem władza sądownicza, poza Trybunałem Konstytucyjnym, korzysta z przymiotu swoistej autonomii zasad wynagradzania, w stosunku do innych segmentów władzy publicznej.

Istotą projektowanej nowelizacji jest przeto ustanowienie odrębnego, właściwego tylko dla Trybunału Konstytucyjnego (15 sędziów, w tym Prezes i Wiceprezes) systemu wynagradzania, generalnie nawiązującego do parametrów obowiązujących w Sądzie Najwyższym i Naczelnym Sądzie Administracyjnym. Proponowane rozwiązanie, poza konstrukcją systemową, służy także zniwelowaniu obecnych, dość istotnych różnic (*in minus*) w relacjach wysokości wynagrodzeń (brutto) kierownictwa i sędziów Trybunału w stosunku do kierownictw oraz sędziów SN i NSA, a w konsekwencji stabilizacji wynagrodzeń w Trybunale, ze zwyżką na rzecz Trybunału Konstytucyjnego średnio na poziomie ok. 10%. Wydaje się, że z jednej strony wprowadzenie podobnych, właściwych władzy sądowniczej zasad kształtowania wynagrodzeń, z drugiej zaś pewne zróżnicowanie ich wysokości wynikające z pozycji ustrojowej i szczególnych kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, właściwie odpowiadać będzie dyspozycji wyrażonej w art. 195 ust. 2 Konstytucji, a także charakterystyce pozycji oraz zadań związanych z urzędem sędziego Trybunału.

W art. 1 w pkt 1 projektowanej nowelizacji zostało zaproponowane nowe brzmienie art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym. W ust. 2 i 3 art. 6 sformułowano nowe zasady, o których wyżej mowa. Ponadto

brzmienie art. 6 – poza niewielkimi zmianami redakcyjnymi – odpowiada obecnie obowiązującemu.

W konsekwencji zmian wynikających z art. 1 projektu proponuje się, w art. 2, odpowiednią nowelizację w ustawie o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, polegającą na nieuwzględnianiu wśród osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, o których mowa w art. 2 pkt 2 ustawy, Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego.

W kontekście wyżej zaprezentowanych zmian systemu wynagradzania sędziów Trybunału, polegających m.in. na rezygnacji z powiązania z ustawą o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, proponuje się jednocześnie nowelizację art. 17 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, w zakresie dotyczącym statusu szefa Biura Trybunału. Projektowane nowe brzmienie art. 17 ma na celu unifikację regulacji stanowiska szefa Biura Trybunału, jako urzędnika państwowego, z odpowiednimi regulacjami obowiązującymi wobec szefów kancelarii Pierwszego Prezesa SN oraz Prezesa NSA, a odnoszącymi się jedynie do parametru ustalania wynagrodzenia (ust. 2 i 3).

Projekt wywołuje skutki finansowe dla budżetu państwa (w części 06 – Trybunał Konstytucyjny), rocznie w kwocie 1,45 mln zł., głównie obejmujące korektę wysokości wynagrodzeń sędziów i kierownictwa Trybunału oraz stosowną waloryzację uposażeń sędziów Trybunału w stanie spoczynku i świadczeń wypłacanych rodzinom byłych sędziów Trybunału.

Przedstawiany projekt ustawy został pozytywnie zaopiniowany przez Krajową Radę Sądownictwa. Projektowana nowelizacja była również przedmiotem konsultacji z Ministerstwem Finansów.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.